

Constantin Cioc

eugeniuseste_w@yahoo.com

Dincolo de legendă. Peisaj etnografic dintr-o așezare prahoveană*

Starchiojd este o comună în nordul Munteniei, loc liniștit și departe de zgomotul orașelor, unde oamenii și-au făcut traiul dintotdeauna din muncă cinstită și în mijlocul naturii. Practică puțină agricultură, doar pe suprafața arabilă de pe lângă case și de la poalele dealurilor, iar în rest, crescutul ovinelor și bovinelor este ocupația de bază. Sunt urmașii moșnenilor care s-au stabilit pe aceste meleaguri cu multe veacuri în urmă, oameni cu dragoste de glia moștenită de la strămoși.

Ca profesor la școala din localitate, începând cu anul 1980, am fost timp de douăzeci de ani îndrumător pentru multe generații de elevi. Pregătirea mea (educația plastică) mi-a permis să cunosc tot ce se poate lega de artistic, de frumos, în această zonă folclorică bogată și de o neînchipuită diversitate: costume populare, ștergare, obiecte de uz gospodăresc, cântece pentru șezători și unele sărbători ale anului, strigături, secrete din bătrâni pentru a face brânza și țuica bune, renumite și cu un specific local.

La prima vedere se văd gospodăriile sătenilor, îngrijite, dichisite, cu animale și păsări în curte. Multe case au la vedere temelia din piatră de râu, gardurile din ulucă, iar cele mai vechi au vestita prisă și pe acoperiș șindrilă de brad.

Dacă urci spre pădure, dai de oameni care păstoresc animalele însoțiți de doi-trei câini ciobănești. Poartă brâu la cingătoare, căciulă și cojoacă din piele de oaie, cămăși cu mâneca largă, neapărat au nelipsitul fluier, alinându-și singurătatea cu cântece transmise din tată în fiu. Stânele cu oi sunt departe de sat, cu împrejmuire din lemn și nelipsita căsuță (odaie) din bârnă de brad sau stejar unde ciobanii dorm noaptea. Acolo își țin rezervele de mălai pentru mămligă, sarea pentru brânză, hârdaie și putini din lemn pentru lapte, urdă, caș dulce și brânză. Să stai alături de

* Traducerea în limba engleză între paginile: 259-260.

ciobani, mai ales la fapt de seară când pun la ceaun de-ale gurii, să-i auzi cum cântă din fluier, este o plăcere pe care o cunoaște oricine le este oaspete.

Copiii din Starchiojd ajută părinții la creșterea animalelor, le duc la păscut, participă la cosit, strânsul fânului, dar merg și la școala din sat. Ca profesor, am cunoscut îndeaproape elevii în mediul sănătos și nealterat de la țară. Tinerii care vin din zona Posești-Starchiojd au o aplecare mai vizibilă spre munca fizică, cred în vechile valori, au un comportament special: decență, hărnicie, modestie, atașament față de tradițiile și obiceiurile cunoscute în familiile lor.

La manifestările culturale din Starchiojd am cunoscut țărani bătrâni autentici, îmbrăcați în costum național vechi, singurii care mai știau hora de pe vremuri și dansau vestitul brâu.

În casele lor, acum copiii păstrează lada de zestre a bunicii, și, ce-i drept, mai rar, încă se mai fac șezători unde bătrânii povestesc din amintirile lor, se servește țuică fiartă și boabe de porumb fiert. Toate acestea însoțite de cântec și voie bună.

Spre centrul satului, tu, călătorule, vezi și aspecte ale necesităților moderne: asfalt, magazine bine aprovizionate, microbuze și autobuze pentru legătura cu orașul, mașini personale, case cu o arhitectură mai nouă. Dar te sfătuiesc, călătorule, să urci mai sus de inima satului, mai spre dealuri și păduri unde dai de casele modeste cu pridvor și scări de lemn, cu beciuri de piatră, iar pe ulițe vezi carele trase de cai, cirezile care se întorc de la pășune. Spre zona de codru vei auzi melodii cântate la fluier, lătratul câinilor ciobănești, zberăt de oi și tălângile vacilor. E semn că tradiția încă mai există, retrasă spre poalele munților. Acolo unde foșnetul pădurii și ciripitul păsărilor sunt veșnice, iar omul se simte fericit și liber.